

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä,
27 päivänä huhtikuuta 1982
Lausunto n:o 1

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on 16 päivänä maaliskuuta 1982 päivätyllä kirjeellään eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt lakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 27 laiksi tullilain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina toimistopäällikkö, hallitusneuvos Raimo Peltonen valtiovarainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pekka Nurmi oikeusministeriöstä, osastopäällikkö, tullineuvos Pauli Kekkonen tullihallituksesta, varatuomari Hannu Kärävä Keskuskauppakamarista ja osastopäällikkö Jouko Alaluusua Teollisuuden Keskusliitosta.

Lakivaliokunta esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tullilaissa olevaa salassapitovelvollisuussäännöstä täsmennettäisiin. Tämän lisäksi ehdotetaan useita muita muutoksia tullilain säännöksiin. Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alkupuolella.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esitystä toimialansa perusteella vain tullilain salassapitovelvollisuutta ja sen rikkomisen seuraamuksia koskevien säännösten eli 67 ja 52 §:n osalta.

Periaatteellinen kannanotto

Valiokunta viittaa mietintöönsä n:o 3 (1980 vp.) ja lausuntoonsa n:o 3 (1981 vp.) sekä uudistaa aikaisemmin verotuslain, liikevaihtoverolain ja leimaverolain käsittelyn yhteydessä esittämänsä periaatteelliset näkökohdat.

Yleiset säännökset viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta sekä yksilön tietosuojaa koskevat yleiset periaatteet ovat vieläkin lailla säätämättä. Nämä kysymykset olisi periaatteessa selvitettävä ensin ja vasta sitten ehdotettava erityislakien säätämistä. Valiokunta pitää edelleen tärkeänä tietosuojalainsäädännön,

viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevan lain sekä liike- ja yhteisörekisterilain saamista mahdollisimman pian.

Nyt puheena olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on tullilain salassapitovelvollisuutta koskevien säännösten täsmentäminen verotuslain, liikevaihtoverolain ja leimaverolain vastaavia säännöksiä noudattaen. Aikaisempiin kannanottoihin viitaten valiokunta katsoo, että myös tämän esityksen antamista voidaan kuitenkin pitää perusteltuna ja salassapitovelvollisuutta koskevia tullilain säännöksiä tarpeellisina.

Salassapitovelvollisuutta koskevat säännökset (67 §)

Ehdotettu 2 momentin säännös noudattelee pääpiirtein äskettäin toteutettuja verotuslain, liikevaihtoverolain ja leimaverolain vastaavia muutoksia. Valiokunnalla ei ole asiallisesti momentin sisältöön huomautettavaa. Momentin sanamuoto on kuitenkin tulkinnanvarainen, koska se ei täysin vastaa perusteluja ja poikkeaa kirjoitustavaltaan em. lakien vastaavista sääntelyistä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöksen selventämistä seuraavasti.

Voimassa oleva 2 momentti jätetään nykyiselleen, koska siinä on kysymys eräiden tietojen julkaisemisesta eikä viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta, jota nyt on tarkoitus säännellä. Lakiteknisesti tämä toteutetaan poistamalla 2 momentti hallituksen esityksestä.

Pykälän 2 momentin muuttamisen sijaan 67 §:ään lisätään uusi 3 momentti, joka sisältää hallituksen esityksessä ehdotetut uudet säännökset viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta.

Uudessa 3 momentissa olisi todettava ensin, edellä mainittujen aikaisempien säännösten tapaan, eräiden viranomaisten nimenomaan tullilaitoksen kannettavia veroja ja maksuja, vero-

tuksen toimittamista ja perintää sekä verotusta koskevaa muutoksenhakua ja rikostutkintaa palveleva tiedonsaantioikeus. Tämä on tarpeen erityisesti poliisin osalta. Yhdenmukaisuuden vuoksi olisi kuitenkin syytä käyttää "poliisi-viranomaisen" sijasta sanontaa "vangitsemiseen oikeutettu viranomainen". Perustelujen mukaan edellytys erityisestä syystä lieenee tarkoitettu koskemaan vain tietojen antamista valtion ja kunnan viranomaisille, mutta ei sen sijaan yliopistojen ja korkeakoulujen tietojensaantioikeutta. Valiokunta ehdottaa momentin kirjoittamista nämä näkökohdat huomioon ottaen.

Valiokunta toteaa, että pyydettyjen tietojen antaminen valtion ja kuntien viranomaisille sekä tieteellistä tutkimusta varten on aina harkinnanvaraista ("tullihallitus voi"). Saamansa selvityksen johdosta valiokunta katsoo, että erityisesti yliopistoille ja korkeakouluille tietoja annettaessa on kiinnitettävä huomiota liikesalaisuuksien suojaan. Tietojen antamisesta on syytä kieltäytyä, jos liikesalaisuusperiaatteen rikkoutuminen on todennäköistä.

Seuraamukset salassapitovelvollisuuden rikkomisesta (52 §)

Valiokunta toteaa, että lain 67 §:n 1 momentin salassapitosäännös ulottuu jokaiseen, joka virassaan tai muuten, esimerkiksi uuden 3 momentin nojalla on saanut tietää toisen liiketoimista. Lakiehdotuksen 52 §:ään sisältyvä rangaistussäännös on sovellettuvalta laaja käsittäen mm. sekä salassapitovelvollisuuden rikkomisen että tietoja luovutettaessa annettujen määräysten rikkomisen. Säännös koskee niin virkamiestä kuin yksityistä henkilöäkin. Rangaistusasteikko on sama kuin em. verotuslain, liikevaihtoverolain ja leimaverolain vastaavissa säännöksissä. Näin ollen ehdotettu rangaistussäännös on valiokunnan mielestä riittävän kattava.

Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että tässä lakiehdotuksessa omaksutun terminologian mu-

kaan myös salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomittaessa käytetään rikosnimikettä tullirikkomus. Tässä suhteessa tullilaki siis eroaa verotuslaista, liikevaihtoverolaista ja leimaverolaista.

Johtolause

Valiokunta toteaa, että edellä ehdotettu tarkistus 67 §:ään aiheuttaa muodollisia tarkistuksia lakiehdotuksen johtolauseeseen.

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvistä, tullilain salassapitovelvollisuutta koskevista säännösehdoituksista 52 § hyväksyttäisiin muuttamattomana ja 67 § näin kuuluvana:

67 §

(2 mom. poist.)

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä saadaan tietoja antaa verotuksen toimittamista, verojen ja maksujen perimistä, verotusta koskevan muutoksenhaun tutkimista ja verorikosta koskevaa syytteenpanoa sekä ulosottoa varten asianomaiselle viranomaiselle. Takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa annetun lain (260/59) 12 §:ssä säädettyin edellytyksin saadaan tietoja antaa vangitsemiseen oikeutetulle viranomaiselle muunkin rikoksen kuin tullirikoksen selvittämiseksi. Tullihallitus voi lisäksi erityisestä syystä määrätä tietoja annettavaksi valtion ja kunnan viranomaisille. Tullihallitus voi myös määrätä tietoja annettavaksi yliopistoille ja korkeakouluille niiden valvomassa tieteellisessä tutkimuksessa käytettäväksi. Tietoja ei saa luovuttaa edelleen eikä ilman tullihallituksen lupaa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

Lakivaliokunnan puolesta:

Ingvar S. Melin

Kaisa Vuorisalo

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Melin, varapuheenjohtaja Elo, jäsenet Hirvelä, Kuoppa, Mäkynen, Petäjäniemi, Pohto, Pukkio (ositain), Rautiainen, Rytkönen, Starast ja Torikka sekä varajäsen Zyskowicz.
